

## Tanker ved fastetidens begyndelse

Kære medlemmer og støttemedlemmer!

I denne måned begynder den tid, vi kalder Fastetiden. Helligtrekongerstiden – som rettelig kaldes Åbenbaringstiden – ligger bag os. Det var en tid, der lå i forlængelse af julen. Først blev Jesus født, og så blev det lidt efter lidt åbenbaret for os, hvem han var og er.

Med fastetiden er vi på vej til påske. Sammen med Jesus og disciplene er vi på vej til Jerusalem. Vi er på vej til hans død og opstandelse. Vi har en vej foran os.

Jeg skriver dette på Fastelavns søndag. Denne søndag er optakten til fastetiden, men fasten begynder først rigtigt på onsdag, som kaldes Askeonsdag. I nogle kirkesamfund – også nogle lutherske kirker – er det på den dag skik, at præsten med aske tegner et kors på panden af hver enkelte troende – eller strør aske på hans eller hendes hoved. Handlingen kan ledsages af ordene: ”Husk, menneske, at du er støv, og til støv skal du vende tilbage!” (efter Guds ord til det første menneske (1. Mos. 3:19)). Det er altså vores forgængelighed som mennesker vi på den måde bliver mindet om.

At strø aske på hovedet er en skik eller et tegn, vi kender fra Det Gamle Testaments beretninger. Det var et tegn på sorg eller anger.

Der er et sted, vi skal lægge særligt mærke til. I Jobs Bog hører vi om den retfærdige mand Job. Han har alt, hvad man kan ønske sig, men han mister alt og bliver selv ramt af sygdom. Job bebrejder ikke Gud noget. Men han holder på sin retfærdighed og på sin uskyld, og han forstår ikke, hvorfor ulykken har ramt ham.

Job ved dog, at Guds visdom er utilgængelig for os mennesker: ”Men visdommen, hvor kommer den fra? Hvor bor indsigten? ... Kun Gud kender vejen til den, kun han ved, hvor den bor, thi hans øje rækker til jordens ender, under himlen ser han alt” (28:20, 23-24).

Til sidst lyder Guds stemme. Gud taler direkte til Job. Gud taler om sin skabergerning og sin skabning. Gud stiller Job en lang række spørgsmål, som Job ikke kan svare på: ”Hvor var du, da jeg grundlagde jorden? Fortæl det, hvis du har forstand til det! Hvem bestemte dens mål – det ved du vel? ... Har du nogen sinde beordret morgenen frem, anvist morgenrøden dens plads, hvor den kan gribe fat i jordens kanter, så de ugudelige rystes af den?” (38:4, 12-13). Og så fremdeles.

Til sidst må Job udbryde: ”Nu ved jeg, at du formår alt, intet, du har besluttet, er umuligt for dig. Hvem er det, der uden kundskab tilslører det, du har bestemt? Jeg har talt om noget, jeg ikke forstod, om ting, der var for underfulde til, at jeg kunne vide besked. Jeg sagde: »Hør, jeg vil tale, jeg vil spørge dig, og du skal give mig svar.« Jeg havde hørt rygter om dig, men nu har jeg set dig med egne øjne; derfor kalder jeg alt tilbage og angrer i støv og aske” (42:1-6).

Derefter får Job alt, hvad han har mistet, igen. Han får et langt liv og dør ”mæt af dage.”

Job angrer ”i støv og aske”, men hans anger er ikke den bodfærdiges anger over synder, han har begået. Støvet og asken er i grunden heller ikke tegn på sorg over alt det, Job har mistet. Nej, der er noget andet og større på færde.

Gud viser Job sin storhed. Job bliver sat over for selve Guds ubegribelighed. Job får lov direkte at erfare Guds hellighed, som er ud over al forstand. Så dette, at Job ”angrer i støv og aske”, er udtryk for en grundlæggende ydmyghed. Job har intet forstået, og han kan intet forstå. Guds visdom er utilgængelig for os mennesker. Men Job kan ikke leve uden. I den visdom og fra den visdom er selve livet. Job kan ikke andet end bøje sig for det uendelig store, han får lov at erfare.

Der er et sted, hvor Jesus sammenligner sin landsmænd, jøderne, med de hedningefolk, der bor andre steder. Han siger, at hvis de havde set de mægtige gerninger, han har gjort blandt jøderne, så ”havde de for længst omvendt sig i sæk og aske” (Matt. 11:21) – underforstået, at det har jøderne ikke gjort. Også her peges der altså på den grundlæggende ydmyghed som vidnesbyrd om, at noget underfuldt og guddommeligt finder sted.

Det at faste – altså i større eller mindre omfang at afstå fra at spise og evt. fra andre naturlige fornødenheder – har gennem alle århundreder haft betydning blandt kristne. I det hele taget er det noget, der hører religionerne til. Vi kender muslimernes årlige fastetid, Ramadanen, der for den fromme muslim også er en tid, hvor bøn og læsning af Koranen har særlig betydning.

I vores kirke har vi ikke nogen fastepraksis - og det er der gode grunde til. Vi tænker på fastetiden som en tid, hvor vi forbereder os på påskens højtid. I ældre luthersk tid blev der i denne tid holdt hverdagsgudstjenester, hvor der blev prædikeret over Jesu lidelse og død. Kingos passionssalmer (salmebogen 180-181, 183-187, 191) er skrevet til sådanne gudstjenester.

Vi kan samtidig sige, at fastetiden er en tid, hvor vi kan besinde os inden for et særligt perspektiv. Vi kan besinde os på vores skrøbelighed og forgængelighed og samtidig på Guds herlighed og hellighed. Det ene ikke uden det andet. Der er mørke, og der er lys. Der er død, og der er liv.

Men Guds lys er renere og mere klart end det lys, vi kender i denne verden. Vi glæder os over solens og månens lys. Vi glæder os over hver ny morgens lys. Men det lys er dog kun en svag afglans af det lys, som Gud er, og som han til sidst vil lade bryde igennem over os.

Vi glæder os over livet, som vi hver dag og hvert øjeblik får givet, livet i verden og livet med hinanden. Men Guds liv er uendelig meget stærkere. Det er det liv, som ingen død kan få magt over. Det er det liv, som er nyt og atter nyt.

Når vi forbereder os på påsken, forbereder vi os på at følge Jesus den sidste aften og se ham på korset. Men vi forbereder os allermest på opstandelsen påskemorgen. Før den første påskemorgen var vores liv et liv til døden. Efter påskemorgen er vores liv et liv til livet. Vi er blevet draget ind i selve Guds visdom. Den visdom, som var utilgængelig for Job, får vi lov at leve i. Paulus skriver: ”I er i Kristus Jesus, som er blevet visdom for os fra Gud” (1. Kor. 1:30). Det er ikke noget, vi kan forstå med vores forstand. Men det er vores livselement.

Den 11. februar 2018.

Jan Ulrik Dyrkjøb